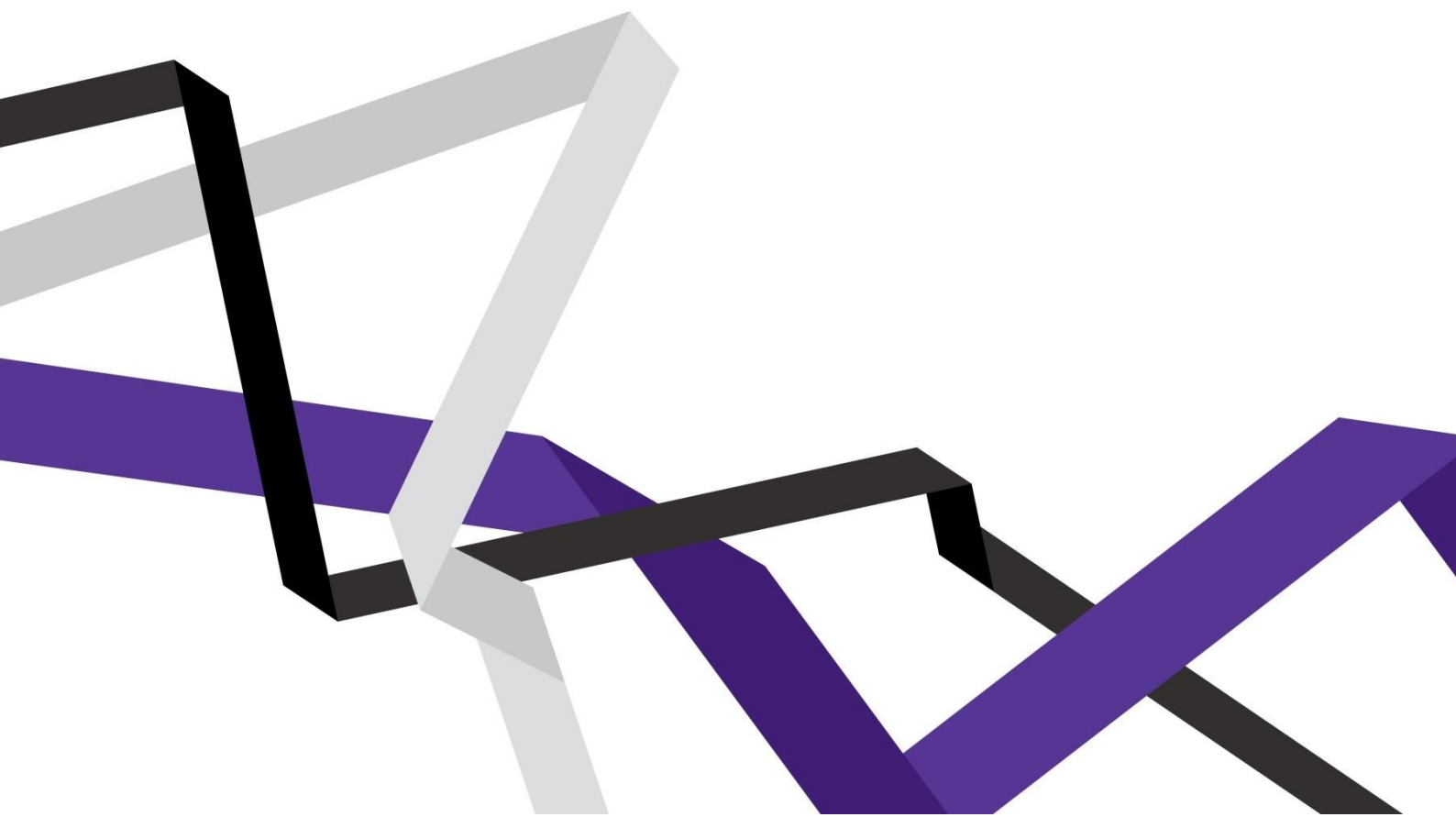

Små og mellemstore virksomheder

Konjunkturvurdering

4. kvartal 2019

Fakta om undersøgelsen

SMVdanmarks konjunkturanalyse er baseret på et spørgeskema udsendt til ca. 2.200 respondenter, hvoraf 816 små og mellemstore virksomheder har deltaget. I alt 801 respondenter har besvaret hele spørgeskemaet, mens 15 respondenter har givet nogle svar. Virksomhederne beskæftiger sig inden for byggeri, mindre industri, butikshåndværk, autoreparation og beslægtede servicefag. Svarene er indsamlet i perioden 14. november – 3. december 2019.

Om SMVdanmark

SMVdanmark arbejder for at sikre små og mellemstore virksomheder de bedste betingelser for vækst og udvikling. Vi tager os af små og mellemstore virksomheders interesser over for politikere og øvrige myndigheder både i Danmark og EU. SMVdanmark blev stiftet i 1879 og repræsenterer i dag knap 18.000 små og mellemstore virksomheder indenfor byggeri, industri, auto, service og butiksfag. Medlemskaren repræsenterer en stor og mangfoldig del af dansk erhvervsliv. Medlemsvirksomhederne repræsenterer både traditionelle håndværksfag, højteknologiske fremstillingsvirksomheder og helt nye fagområder som it, design og grafiske fag. Og de bidrager alle til at skabe nye arbejds- og uddannelsespladser.

SMVdanmarks SMV-konjunkturvurdering – december 2019

ISSN: 1901-9084

SMVdanmarks SMV-konjunkturvurdering udgives af SMVdanmark 4 gange årligt. SMV-konjunkturvurderingen kan hentes gratis på SMVdanmarks hjemmeside.

Redaktionen af nærværende udgave er afsluttet 3. december 2019.

Henvendelse vedrørende analysen:

SMVdanmark • Islands Brygge 26 • 2300 København S

Tlf. +45 33 93 20 00 • Fax +45 33 32 01 74 • www.SMVdanmark.dk

Ansv. red.: Lars Magnus Christensen (christensen@SMVdanmark.dk)

Redaktion: Lasse Hounsgaard Christensen (hounsgaard@SMVdanmark.dk),

Lasse Lundqvist (lundqvist@SMVdanmark.dk) og

Mathias Bille Leerbech (leerbech@SMVdanmark.dk)

Indhold

Resumé	4
Hovedpointer fra undersøgelsen.....	4
Virksomhederne er blevet mere pessimistiske.....	5
Danmarks økonomiske situation	5
Virksomhedernes økonomiske situation.....	5
Forventninger til årets resultat.....	5
Investeringslysten.....	5
SMVdanmarks Konjunkturbarometer	5
Virksomhederne situation er mere positiv end Danmarks generelle situation	6
Eksporttilliden falder igen	8
SMV'erne forventer mere aktivitet de kommende 3 måneder	9
Ordretilliden fordelt på brancher	9
Den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid stiger lidt	10
Udbudsindekset falder tilbage.....	11
Bilag.....	12
Beregning af SMV-konjunkturbarometeret	12

Resumé

Den nedadgående tendens fra sidste kvartal forsætter. SMVdanmarks Konjunkturbarometer for 4. kvartal 2019 falder med 6 procentpoint til en tendens på 6 pct. Konjunkturbarometeret befinder sig på det laveste niveau i mere end 5 år. Sammenlignes der med samme tidspunkt sidste år, så ligger konjunkturbarometeret for dette kvartal hele 20 procentpoint lavere. Dermed er konjunkturanalysen for dette kvartal med til at understrege, at vi er på vej ind i en periode med lavere vækst.

Årsagen til faldet i konjunkturbarometeret skyldes, at der har været fald i samtlige indikatorer for barometeret. SMV'ernes vurdering af Danmarks økonomiske situation falder markant med 9 procentpoint fra 5 pct. til -4 pct. SMV'ernes vurdering af virksomhedens økonomiske situation falder med 8 procentpoint fra 19 pct. til 11 pct. SMV'ernes forventninger til virksomhedens resultat falder med 6 procentpoint fra 18 pct. til 12 pct. SMV'ernes investeringslyst falder marginalt med 1 procentpoint fra -2 pct. til -3 pct.

Eksporttilliden falder igen og ender nu på det laveste niveau siden 2012. Der er tale om et fald på 4 nettotal fra nettotal 9 til nettotal 5. Faldet i eksporttilliden skyldes et fald på 5 nettotal i eksporttilliden hos underleverandører, samt et fald på 2 nettotal i eksporttilliden hos eksportørerne. Den sæsonkorrigerede ordretillid stiger med 3 nettotal fra nettotal 10 til nettotal 13, dermed forsættes stigningen fra sidste kvartal. Udbudsindekset falder tilbage og bryder den positive tendens fra de sidste 3 kvartaler, i indeværende kvartal falder udbudsindekset med 10 indekstal og falder til et mere moderat niveau.

Hovedpointer fra undersøgelsen

- Vurderingen af Danmarks økonomiske situation fortsætter sit fald, og falder i dette kvartal med 9 procentpoint fra 5 pct. til -4 pct.
- SMV'erne vurderer deres egen økonomiske situation væsentlig bedre end Danmarks økonomi. SMV'erne vurderer deres egen økonomiske situation hele 16 procentpoint bedre end Danmarks økonomiske situation. Dette er den største afstand siden 2013.
- Eksporttilliden falder til det laveste niveau siden 2012. Eksporttilliden falder med 4 nettotal til nettotal 5. Hovedårsagen til dette skyldes, at eksporttilliden hos underleverandørerne falder med 5 nettotal fra nettotal 6 til nettotal 1.
- Den sæsonkorrigerede ordretillid stiger med 3 nettotal i indeværende kvartal, hvilket resulterer i, at den placerer sig på nettotal 13. Dette er stadig et forholdsvis lavt niveau, hvis der sammenlignes med de seneste år.
- Den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid stiger med 2 nettotal fra nettotal 3 til nettotal 5, hvilket er et moderat niveau, hvis man sammenligner med de seneste 5 år.
- Udbudsindekset falder, og den positive udvikling vender. Udbudsindekset falder med 10 indekstal fra 122 til 112.

Virksomhederne er blevet mere pessimistiske

Danmarks økonomiske situation

SMV'ernes vurdering af Danmarks økonomiske situation er for alvor i bund. Niveauet falder i indeværende kvartal med 9 procentpoint til et negativt niveau på -4 pct. Det er dermed det laveste niveau siden 1. kvartal 2013. Til sammenligning lå niveauet på 23 pct. i 4. kvartal 2018. Faldet sker hovedsageligt på baggrund af, at der er flere virksomheder, som vurderer Danmarks økonomiske situation dårligere, imens andelen, der mener situationen er forbedret, også er faldet markant. SMV'ernes vurdering af Danmarks økonomiske situation er blevet markant mere pessimistisk i forhold til sidste år.

Virksomhedernes økonomiske situation

Virksomhedernes vurdering af deres økonomiske situation forværres i indeværende kvartal. Niveauet falder med 8 procentpoint fra 19 pct. i sidste kvartal til 11 pct. i indeværende kvartal. Igen har niveauet ikke været så lavt siden 2013. Grunden til denne pessimisme skyldes, at 5 procentpoint færre virksomheder vurderer situationen bedre, mens andelen, der mener situationen er forværret, stiger med samme tal.

Forventninger til årets resultat

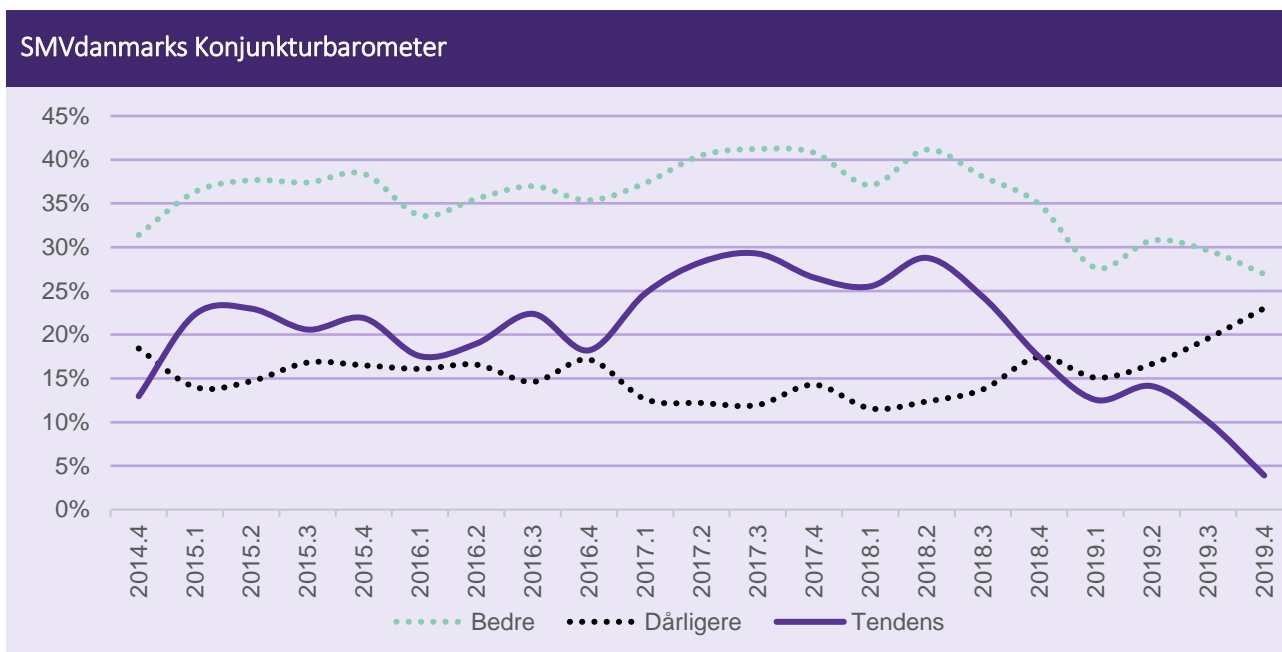
Virksomhedernes forventninger til årets resultat falder i indeværende kvartal med 6 procentpoint til et niveau på 12 pct. I lyset af, at tendensen gennem de seneste 5 år har ligget nogenlunde konstant, er dette altså et relativt markant fald. Igen er niveauet ikke set lavere siden 2013. Ændringen skyldes primært en stigning på 6 procentpoint i andelen, hvis forventninger til årets resultat er forværret.

Investeringslysten

Lysten til at investere i produktionsudvidelser er stort set ikke eksisterende i indeværende kvartal. Niveauet for investeringslysten falder med 1 procentpoint i indeværende kvartal til et niveau på -3 pct. Andelen af SMV'er, som mener, det er blevet mindre attraktivt at investere i produktionsudvidelser i dette kvartal, er altså stadig større end den andel, som mener, at det er blevet mere attraktivt.

SMVdanmarks Konjunkturbarometer

SMVdanmarks Konjunkturbarometer er i bund. Barometeret falder i indeværende kvartal med 6 procentpoint fra 10 pct. til 4 pct. Dette betyder, at konjunkturbarometeret er på sit absolut laveste niveau siden 1. kvartal 2013. Sammenligner man med niveauet på samme tidspunkt sidste år, er barometeret faldet med hele 6 procentpoint. Ændringen skyldes en stigning i virksomheder med pessimistisk syn på fremtiden, mens andelen af virksomheder med et optimistisk syn er faldet.

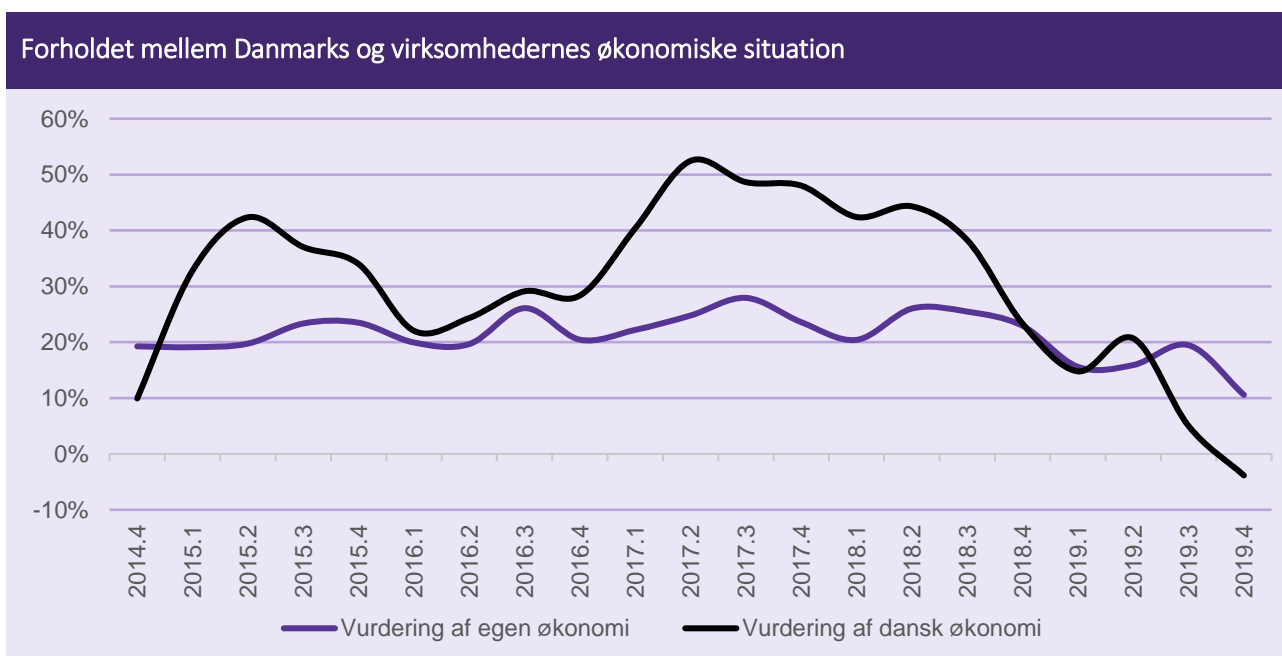

Antal respondenter: 800

Figur 1

Virksomhederne situation er mere positiv end Danmarks generelle situation

SMV'erne vurderer, at deres egen økonomiske situation i virksomheden er mere positiv end den generelle situation i Danmark. Faldet i SMV'ernes vurdering af egen økonomi er identisk med vurdering i Danmarks generelle økonomi. Det betyder altså, at forskellen mellem de to tendenser fortsat ligger på 14 procentpoint.

Antal respondenter for virksomhedernes økonomi: 806

Antal respondenter for Danmarks økonomi: 808

Figur 2

På kryds af brancherne vurderer SMV'erne konjunkturbarometeret forskelligt. Den mest positive branche er industribranchen, som ligger med en tendens på 11 pct. Den mest negative branche er butikskbranchen, som ligger med en tendens på -3 pct. Derimellem ligger byggebranchen og servicebranchen med et niveau på hhv. 8 pct. og 2 pct.

Dykker man ned i de fire konjunkturspørgsmål, som udgør konjunktoren, er der forskel på, hvordan de enkelte brancher svarer. Den første indikator er SMV'ernes vurdering af Danmarks økonomiske situation. Den største positive overvægt af virksomheder er i industribranchen, som ligger med en tendens på 2 pct., imens det er byggebranchen, som udgør den største negative andel på tværs af brancherne. Byggebranchen ligger på et niveau på -7 pct. Imellem ligger butikskbranchen og servicebranchen med et niveau på hhv. 0 pct. og -6 pct.

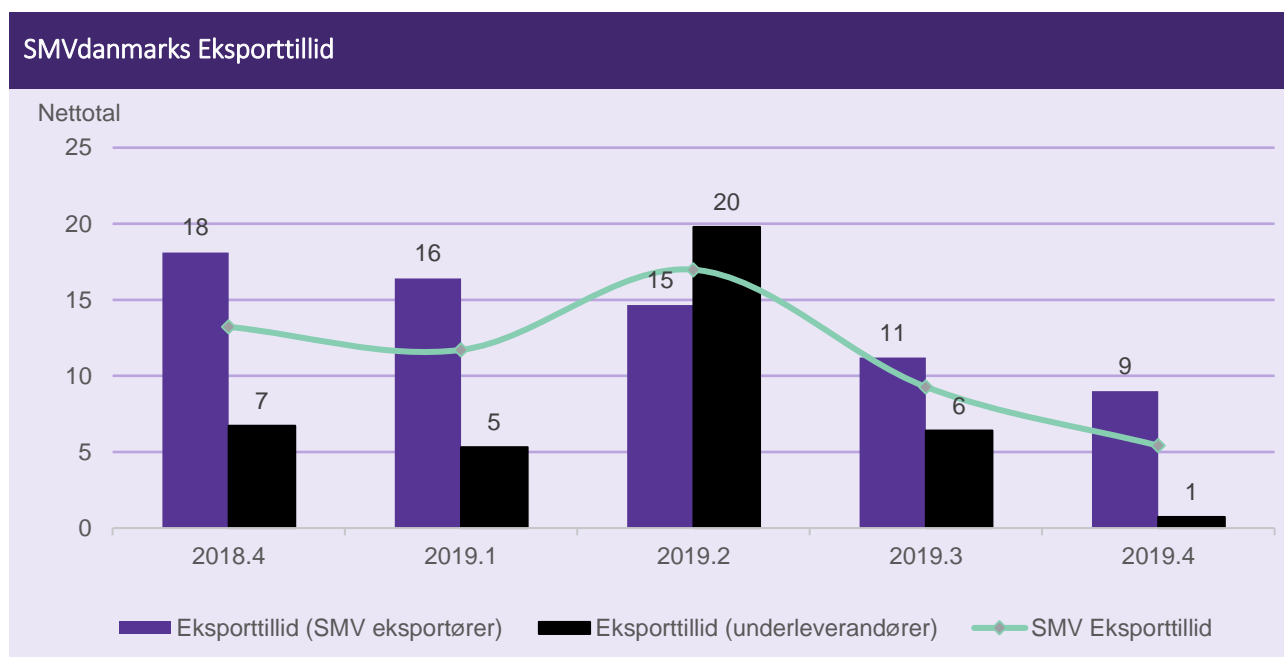
Den næste indikator i barometeret er SMV'ernes vurdering af deres egen økonomiske situation. Her består den primære positive overvægt af virksomheder fra byggebranchen, hvor tendensen ligger på 21 pct. Det samme tal for industribranchen og servicebranchen er hhv. 18 pct. og 6 pct., mens tendensen for butikskbranchen ligger på -1 pct.

Den tredje indikator er SMV'ernes vurdering af årets resultat i forhold til samme tidspunkt sidste år. Det er her, de fire brancher adskiller sig mest. De to største positive andele stammer fra industribranchen og byggebranchen, hvor niveauet ligger på hhv. 25 pct. og 23 pct. Imens ligger tendensen for servicebranchen på 5 pct. og tendensen for butikskbranchen på -3 pct.

Den fjerde og sidste parameter, som udgør barometeret, er investeringslysten. Her stammer den største positive andel af SMV'er fra servicebranchen, som ligger med et niveau på 3 pct., imens den største negative andel af SMV'er stammer fra butikskbranchen, som ligger med et niveau på -9 pct. Niveauet for byggebranchen og industribranchen ligger på hhv. -6 pct. og 1 pct.

Eksporttilliden falder igen

Eksporttilliden falder i indeværende kvartal med 4 nettotal og befinder sig derfor på det laveste niveau siden 2012, og eksporttilliden ender på nettotal 5. Faldet skyldes primært, at andelen, som mener, at eksportsituationen forværres, blandt underleverandørerne stiger. Det betyder altså, at eksporttilliden blandt underleverandørerne falder med 5 nettotal til et niveau på 1 i indeværende kvartal. Imens falder eksporttilliden blandt SMV-eksportører med 2 nettotal til et niveau på nettotal 9.

Antal respondenter SMV-eksportører: 89

Antal respondenter underleverandører: 68

Figur 3

Forklaring

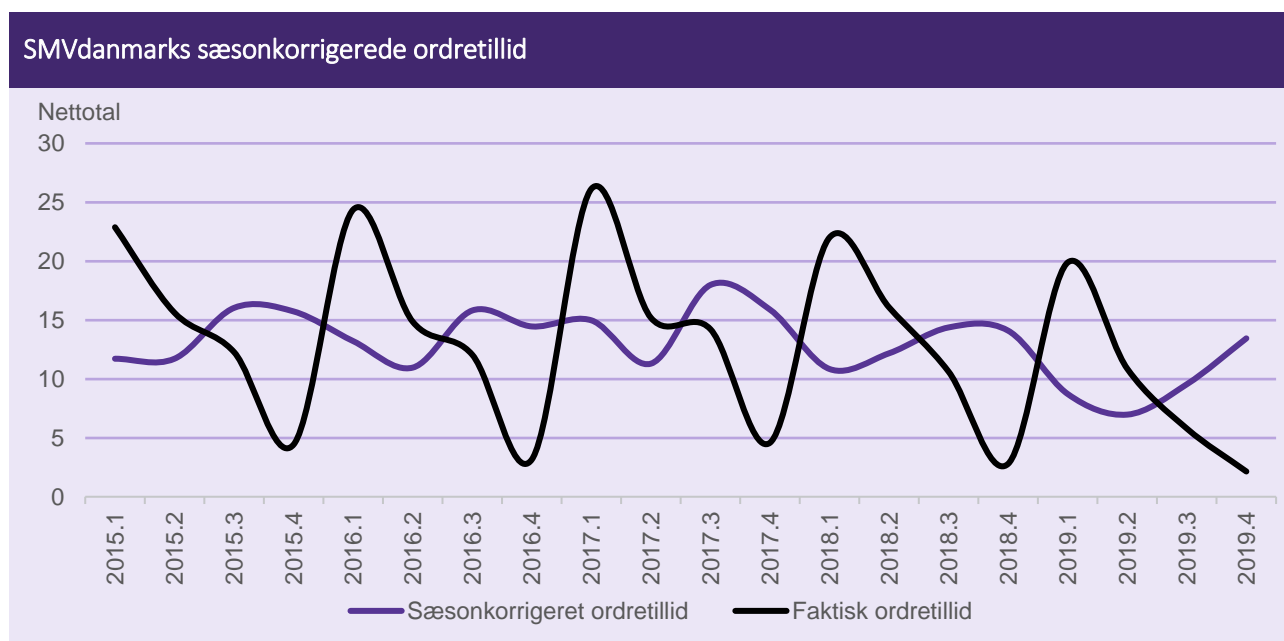
Et positivt nettotal betyder, at en overvejende del af virksomhederne forventer, at eksporten i deres egen/den virksomhed, de leverer til, vil stige i løbet af de næste tre måneder. Omvendt betyder et negativt nettotal, at en overvejende del af virksomhederne forventer, at eksporten vil falde.

SMVdanmark mener...

At det skal være nemt for SMV'er at eksportere til udlandet. Eksport udgør et vigtigt element i videreudviklingen af en virksomhed. De offentlige tilskudsmidler til eksportfremme bør derfor reserveres til SMV'erne og ikke til store virksomheder, som allerede selv har den fornødne kapital. Det skal desuden være lettere for SMV'er at få adgang til de offentlige rådgivnings- og støtteordninger relateret til eksport.

SMV'erne forventer mere aktivitet de kommende 3 måneder

Den faktiske ordretillid falder i indeværende kvartal, hvilket er forventeligt, da vi befinder os i 4. kvartal. Den faktiske ordretillid falder med 4 nettotal til nettotal 2. Dette er et forholdsvist lille fald i forhold til, at vi befinder os i 4. kvartal. Dette medfører, at den sæsonkorrigerede ordretillid stiger med 3 nettotal til nettotal 13. På trods af stigningen i den sæsonkorrigerede ordretillid, så befinder niveauet sig stadig på det laveste niveau i de seneste år, hvis man sammenligner niveauerne i 4. kvartal. Dette tyder på, at SMV'erne forventer mindre aktivitet sammenlignet med de seneste år.

Antal respondenter: 807

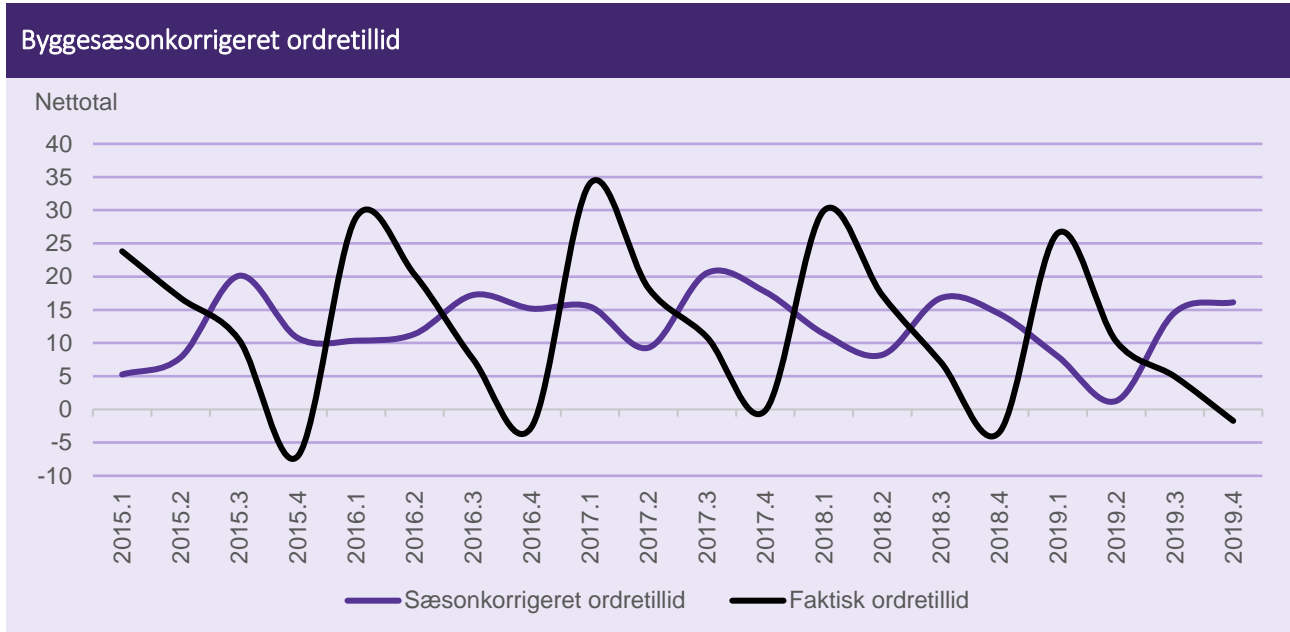
Figur 4

Forklaring

Et positivt nettotal betyder, at en overvejende del af virksomhederne forventer at få flere ordrer om tre måneder sammenlignet med nu. Omvendt betyder et negativt nettotal, at en overvejende del af virksomhederne forventer færre ordrer.

Ordretilliden fordelt på brancher

På tværs af de enkelte brancher er der en stor variation, når der ses på ordretilliden. Højest er den sæsonkorrigerede ordretillid for byggebranchen og industribranchen, hvor byggebranchen ligger på 16 nettotal og industrien ligger på 19 nettotal. Dette betyder, at industribranchen stiger med 4 nettotal, mens byggebranchen stiger med 1 nettotal. Den sæsonkorrigerede ordretillid for butikksbranchen stiger med 7 nettotal og ligger på 12 nettotal. Servicebranchen stiger med 3 nettotal til 9 nettotal og ligger dermed på det laveste niveau. Alle brancherne oplever en stigning i den sæsonkorrigerede ordretillid, hvilket betyder, at alle brancher forventer mere aktivitet inden for de næste 3 måneder sammenlignet med seneste kvartal.

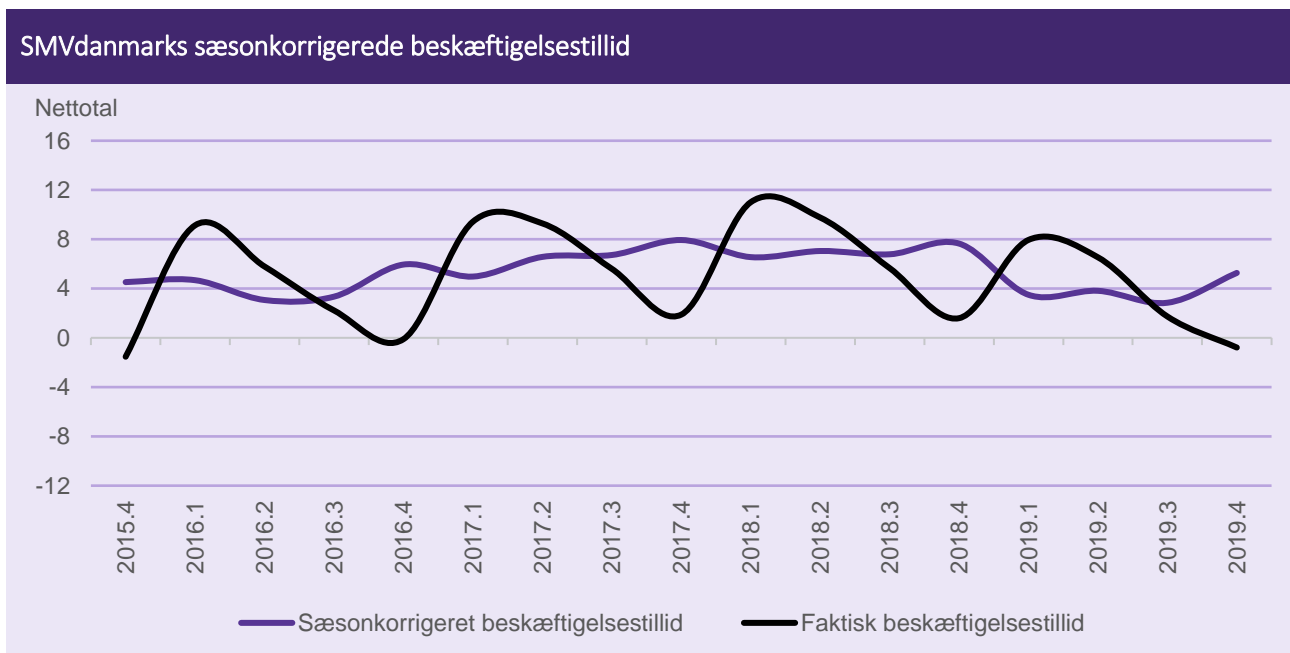

Antal respondenter: 320

Figur 5

Den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid stiger lidt

Den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid stiger med 2 nettotal fra nettotal 3 til nettotal 5. Den faktiske beskæftigelsestillid falder 3 nettotal i indeværende kvartal fra 2 nettotal til -1 nettotal. Faldet i den faktiske beskæftigelsestillid er forventelig, hvorimod stigningen i den sæsonkorrigerede beskæftigelsestillid vidner om, at en større andel af SMV'erne forventer flere medarbejdere i løbet af de næste 3 måneder.

Antal respondenter: 808

Figur 6

Forklaring

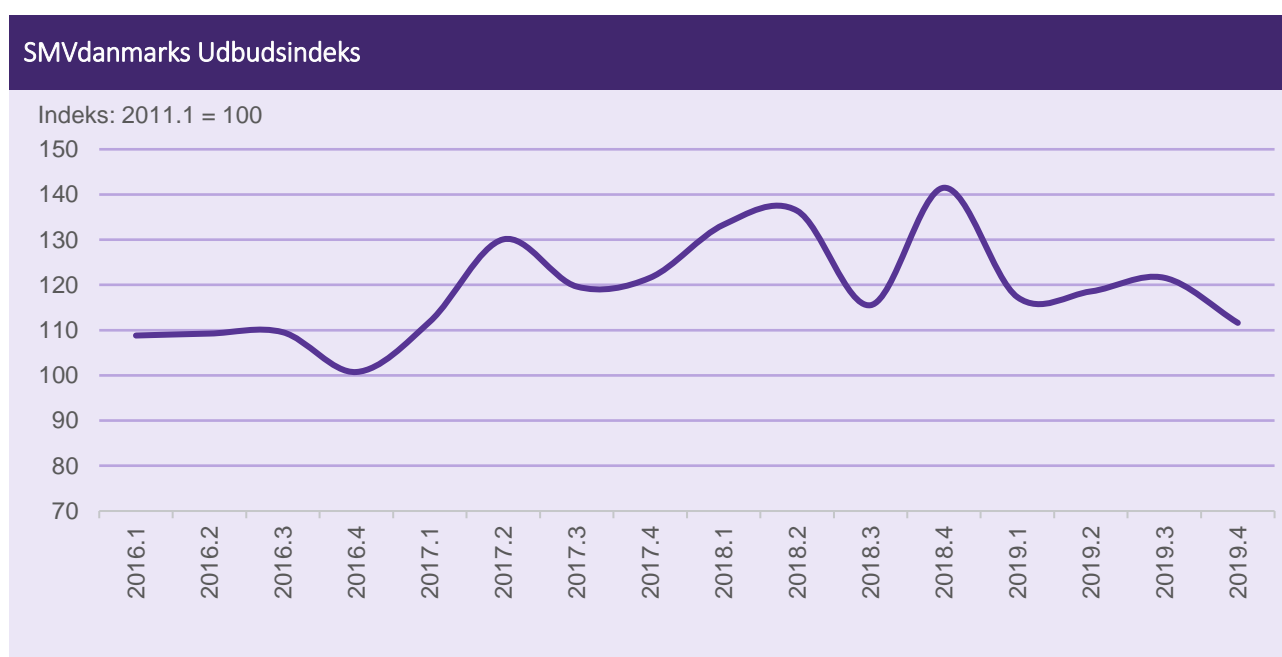
Et positivt netttotal betyder, at en overvejende del af virksomhederne forventer at få flere medarbejdere i deres virksomhed i løbet af de næste tre måneder sammenlignet med nu. Omvendt betyder et negativt netttotal, at en overvejende del af virksomhederne forventer at have færre medarbejdere i deres virksomhed.

SMVdanmark mener...

At håndværkerfradraget er et effektivt middel til at reducere omfanget af sort arbejde, og det bidrager til at holde gang i beskæftigelsen samt oprettelsen af nye praktikpladser til lærlinge inden for byggeriet.

Udbudsindekset falder tilbage

Udbudsindekset falder tilbage i indeværende kvartal. Udbudsindekset faldt i indeværende kvartal med 10 indekstal fra 122 til 112. SMV'erne mener dermed, at kommunerne er dårligere til at opdele udbud i mindre klumper end sidste kvartal. Udbudsindekset bryder dermed sin positive trend, som har været set i 2019.

Antal respondenter: 250

Figur 7

SMVdanmark, december 2019

Bilag

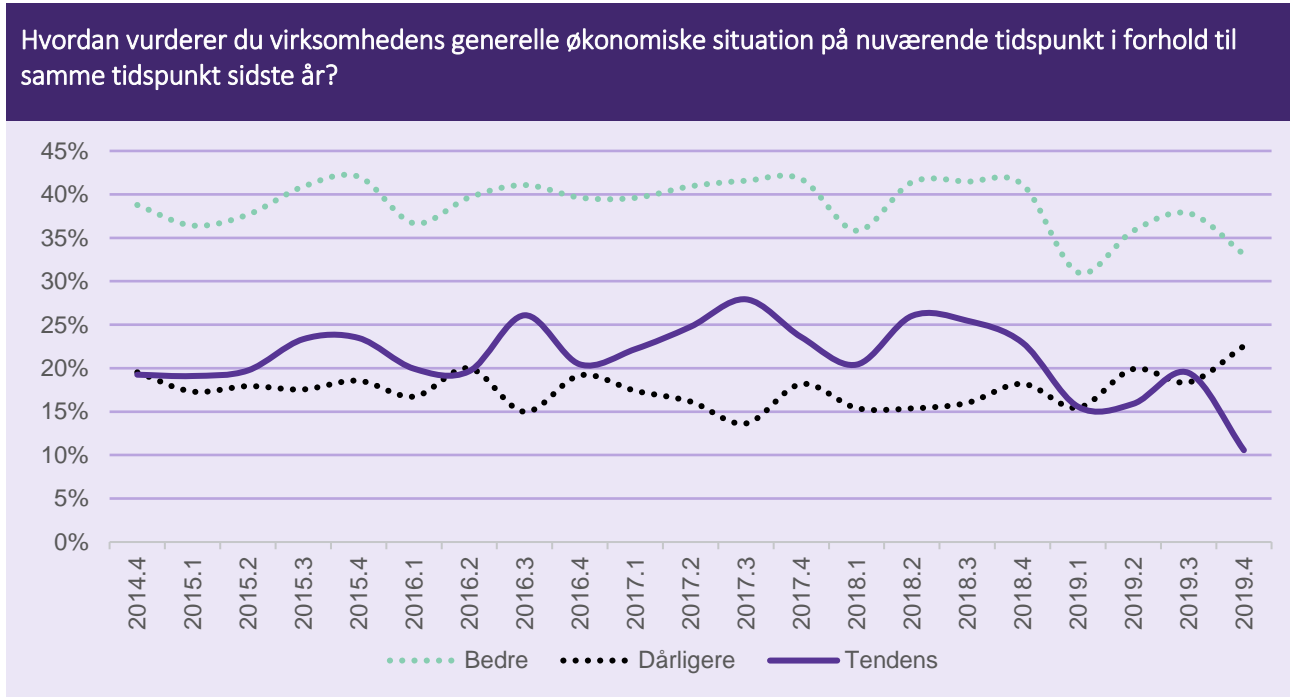
Beregning af SMV-konjunkturbarometeret

Beregningen af SMV-konjunkturbarometeret er baseret på følgende 4 spørgsmål:

1. Hvordan vurderer du virksomhedens generelle økonomiske situation på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?
2. Hvordan forventer du på nuværende tidspunkt, at virksomhedens resultat for indeværende år bliver i forhold til resultatet for sidste år?
3. Hvor fordelagtigt mener du, at det er at investere i produktionsudvidelser på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?
4. Hvordan vurderer du Danmarks økonomiske situation på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?

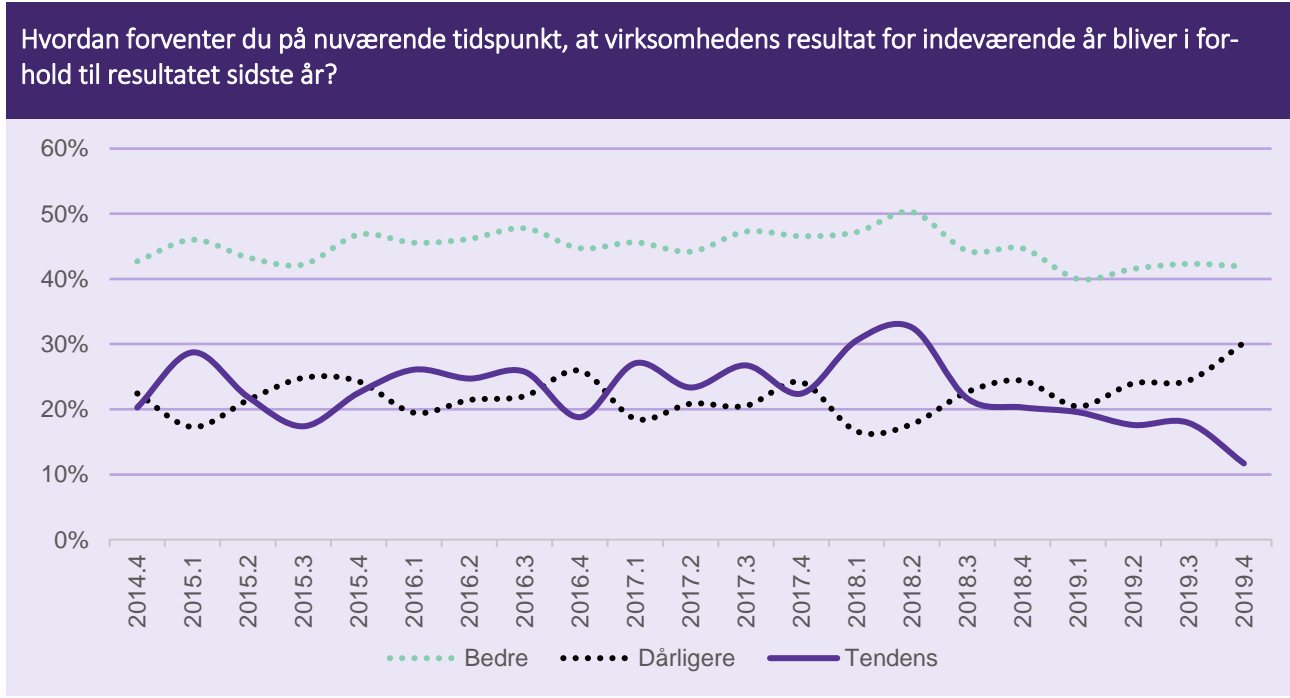
Der er foretaget en vejning af svarene, så hver af de hovedbrancher, der indgår i panelet, får den samme vægt, som branchen har på landsplan. Service indeholder kun udvalgte servicefag.

Se figurene næste side.

Antal respondenter: 806

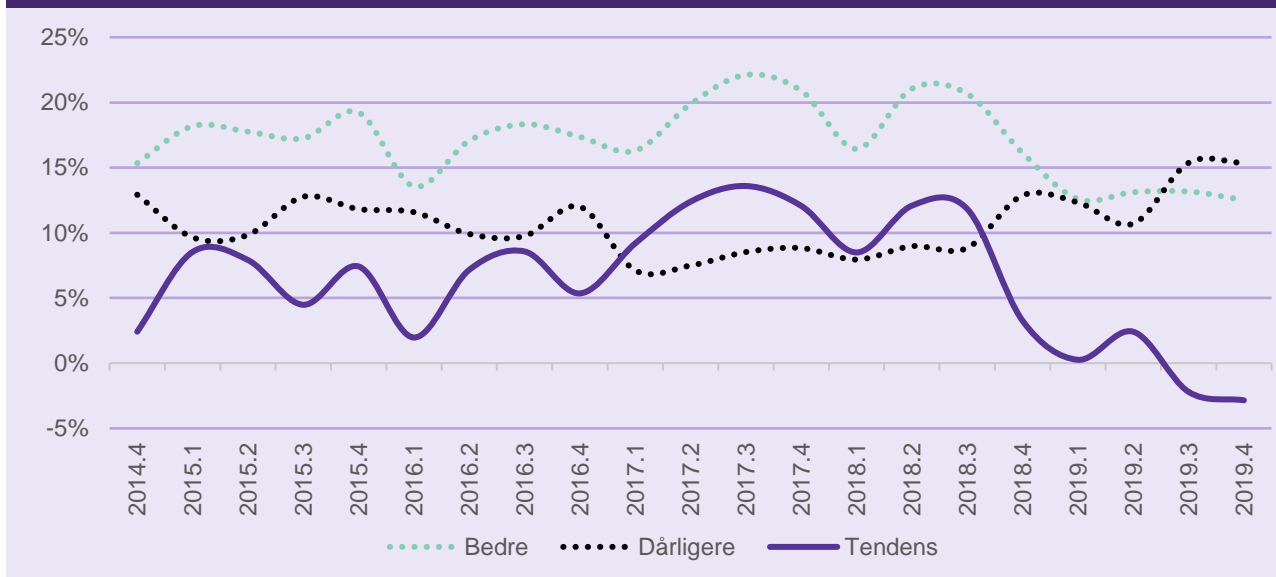
Figur 8

Antal respondenter: 808

Figur 9

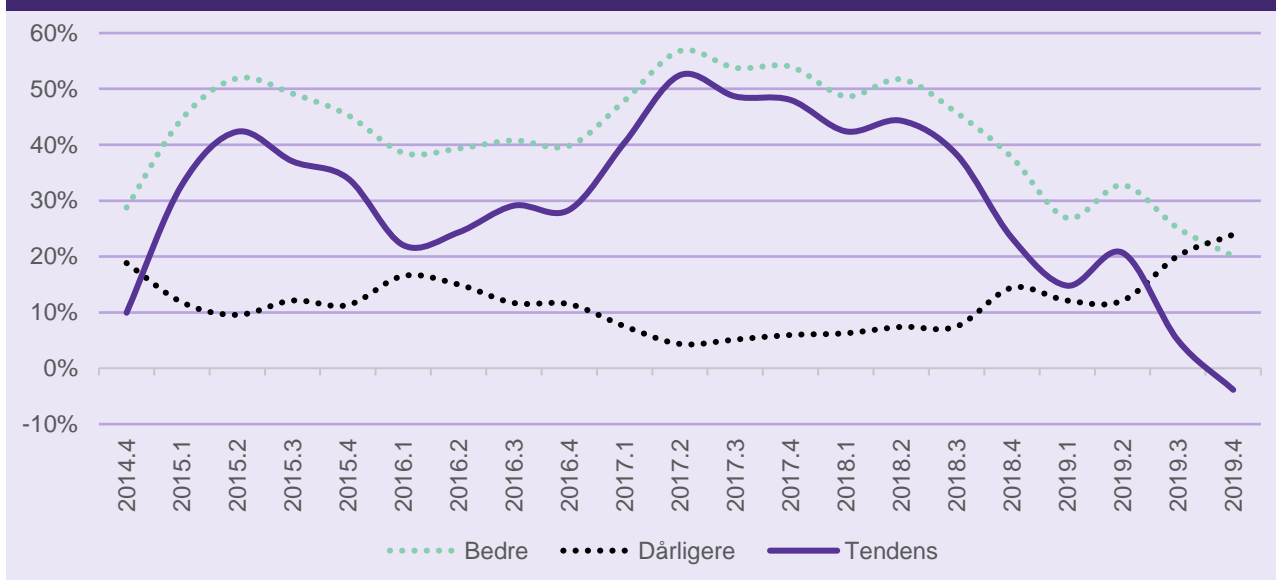
Hvor fordelagtigt mener du, at det er at investere i produktionsudvidelser på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?

Antal respondenter: 800

Figur 10

Hvordan vurderer du Danmarks økonomiske situation på nuværende tidspunkt i forhold til samme tidspunkt sidste år?

Antal respondenter: 808

Figur 11